

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง

“บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๗ คน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งพื้นที่ (Area Sampling) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตามสัดส่วนของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ๒ ตัวแปรที่เป็นอิสระต่อกันและค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่

โดยวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) นอกจากนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน ๕ ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

๕.๑ สรุป

จากการศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน ๒๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๙

มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี มีจำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒๐

มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐๓ มีจำนวน ๑๙๗ คน

คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒๖ และมีอาชีพเป็นลูกจ้าง มีจำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๔

5.1.2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง

บลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.70)
เมื่อพิจารณา เป็นราย ด้าน สรุปได้ ดังนี้

(๑) ด้านการเผยแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ

“จัดให้มีการปฏิบัติธรรมในวันธัมมัสสวนะ” และที่มีความเห็นในอันดับต่ำที่สุดคือ

“มีการอบรมประชาชนเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน”

(๒) ด้านการพัฒนาจิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ

“วัดมีการเทศนาชี้แจงหลักธรรมแก่ประชาชนในทุกๆ วันพระ” และที่มีความเห็นในอันดับต่ำที่สุดคือ

“แนะนำ ตักเตือนให้ประชาชนละเว้นจากอบายมุข”

(๓) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ

“วัดแจกทุนการศึกษาแก่นักเรียนเป็นประจำ” และที่มีความเห็นในอันดับต่ำที่สุดคือ

“วัดจัดตั้งศูนย์อบรมอาชีพแก่ประชาชน”

๕.๑.๓

ผลการเปรียบเทียบบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่จึงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่จึง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านการสงเคราะห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนด้านการเผยแพร่และด้านการพัฒนาจิตใจ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

๕.๑.๔ ปัญหา

อุปสรรคและข้อเสนอแนะบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มากที่สุดในข้อ “ขาดสถานที่อบรมประจำตำบล”

มีจำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๒ รองลงมา คือ

“มีบุคลากรในการจัดอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนน้อยเกินไป” มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๐

และน้อยที่สุด คือ “ขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นวิทยากร” มีจำนวน ๔ คน

คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๖ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มากที่สุดในข้อ

“ควรมีการจัดหาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรเพิ่มขึ้น” มีจำนวน ๓๓ คน

คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๕ รองลงมา คือ

“ควรจัดกิจกรรมวิปัสสนาให้มากขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น” ๒๗ คน

คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๖ และน้อยที่สุด คือ

“ต้องมีการจัดอบรมพระสงฆ์เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในด้านความรู้และภาวะการเป็นผู้นำ” มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๒

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์

๑)

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สรุปได้ว่า วัดเป็นสถานที่ที่มีบทบาทกับชุมชนมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเมื่อปัจจุบันมีวิวัฒนาการมากยิ่งขึ้น วัดควรเข้ามามีบทบาทให้มากกว่าในอดีต เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม ทั้งนี้ไม่เพียงแต่วัดจะเป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาบุคคลแล้วยังควรส่งเสริมประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

๒) บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ด้านการเผยแผ่ สรุปได้ว่า พระสังฆาธิการมีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อให้มนุษย์ในสังคมพัฒนาจิตใจของตนเองด้วยธรรม อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์แก่มนุษย์และสังคมอันนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ดี

เนื่องจากวัดไร่ขิงมีมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในด้านการปกครองด้วยการออกกฎระเบียบ บทางสังคม ซึ่งเป็นกฎที่ออกง่าย เข้าใจง่าย อีกทั้งสามารถบังคับใช้ได้จริง ทั้งนี้กฎสามารถพัฒนาจิตใจของมนุษย์ไม่ให้เกิดความชั่ว แต่กระทำความดีแทน ซึ่งกฎสามารถนำไปสู่ความเจริญแก่ตนเองและสังคมได้ดี

ด้านการพัฒนาจิตใจ วัดไร่ขิงมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้วยการนำพระธรรมคำสอน มาประยุกต์เข้ากับกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดขึ้นอยู่เสมอ ด้วยหวังว่า พระธรรมคำสอนจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชน ในการดำเนินชีวิต

ด้านการสาธารณสงเคราะห์

วัดไร่ขิงเห็นว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมได้ จึงมีการจัดการเรียนการสอนธรรมแก่โรงเรียนภายในตำบล ซึ่งเป็นสิ่งดีแก่นักเรียนและผู้ศึกษาธรรม ทำให้นำไปใช้พัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญว่าควรมีปัจจัยในการศึกษา เพราะการศึกษานำพามนุษย์ให้มีชีวิตที่ดี แต่ทั้งนี้ในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมนั้น มีผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา วัดไร่ขิงจึงมอบทุนการศึกษาให้ได้ไปศึกษาเล่าเรียน

ถือว่าด้านการศึกษาสงเคราะห์ที่วัดไร่ขิงได้บริหารงานนั้นไม่มีข้อบกพร่องในการแก้ไข

๓) ปัญหาอุปสรรค

และขอเสนอแนะบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากการบริหารของวัดไร้ซึ่งแต่มาจากระชาชนเป็นส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมให้วัดไร้ซึ่งเข้าใ
ปมืบทาบทในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ด้านการเผยแผ่พระพุทศาสนา
ปัจจุบันประชาชนต้องทำงานกันเป็นส่วนใหญ่
อยู่ในสังคมแบบห่างกับธรรมไม่เหมือนในอดีตที่ใหวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินชีวิต
ทำให้ชีวิตประชาชนในเขตตำบลไร้ซึ่ง อำเภอสามพรวน จังหวัดนครปฐม
ห่างกับธรรมมากเกินไปจนทำให้ ประชาชนขาดคุณธรรม จริยธรรม
และไม่นำหลักธรรมอันดีมาประยุกต์ใช้ชีวิต เพื่อให้ชีวิตของตนดีขึ้น ทำให้จิตใจมนุษย์แย่งเรื้อยๆ
ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากเกินไป จนนำมาสู่ปัญหาสังคมหลายๆ อย่างขึ้น

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข วัดไร้ซึ่งควรมีการวางแผนการเผยแผ่พระพุทศาสนาเชิงรุก
เนื่องจากประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญ วัดไร้ซึ่งต้องเข้าไปให้ใกล้ประชาชนมากที่สุด
เพื่อเผยแผ่ธรรมให้ประชาชนได้ทราบข้อดี และข้อเสีย ในการดำเนินชีวิต
เพื่อให้การดำเนินชีวิตของประชาชนไปในทางที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนเอง ผู้อื่น และสังคม
๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง
“บทบาทของวัดไร้ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร้ซึ่ง อำเภอสามพรวน
จังหวัดนครปฐม”
ผู้วิจัยพบประเด็นของผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอเพื่อทำการอภิปรายและประกอบแนวคิดทฤษฎี
และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๒.๑

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร้ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร้
ซึ่ง อำเภอสามพรวน จังหวัดนครปฐม พบว่า
ความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร้ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร้ซึ่ง
อำเภอสามพรวน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.55$, S.D.=0.70)
และในแต่ละด้าน

พบปัญหาบทบาทของวัดไร้ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร้ซึ่ง
อำเภอสามพรวน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นประเด็นจากข้อคำถามในแบบสอบถาม
ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของแต่ละด้าน ดังกล่าวนี มีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

๑) ด้านการเผยแผ่

ด้านการเผยแผ่ จากการวิจัย พบว่า
ความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร้ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร้ซึ่ง
อำเภอสามพรวน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
พระมหามณเฑียร คล้ายแก้ว ได้วิจัยเรื่อง
“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสวัดราชวรในเขตบางกอก
น้อยกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเทคนิค

มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ด้านความคิดรวบยอด
อยู่ในระดับมากและด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง¹

๒) ด้านการพัฒนาจิตใจ

ด้านการพัฒนาจิตใจ จากการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ ภูมิพันธ์
ได้วิจัยเรื่อง

“การบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอในทัศนะพระสังฆาธิการจังหวัดขอนแก่น”

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม พระสังฆาธิการในจังหวัดขอนแก่น

มีทัศนะต่อการบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภออยู่ในระดับมาก

โดยพระสังฆาธิการกลุ่มเจ้าคณะอำเภอและสังฆาธิการกลุ่มเจ้าคณะตำบลมีทัศนะต่อการบริหารงานการ
ศาสนาของศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕²

๓) ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ด้านการสาธารณสงเคราะห์ จากการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย พระปลัดเกียรติศักดิ์
สินทวีกุล ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่”

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่ทั้ง ๖

ด้านนั้นได้มีด้านที่มีบทบาทมากที่สุดใน ๓ ระดับ โดยเรียงลำดับ คือ

ด้านการควบคุมและรักษาความเรียบร้อยดีงาม ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

และด้านการสาธารณูปการ ส่วนด้านปานกลาง ๒ ด้าน คือ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

และด้านการศาสนศึกษา สำหรับด้านการศึกษาสงเคราะห์ระดับน้อยถึงน้อยที่สุด³

๕.๒.๒

จากผลการเปรียบเทียบบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๑) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน

¹พระมหาสมณเทียร คล้ายแก้ว,

“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ในเขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑๗.

²ปราโมทย์ ภูมิพันธ์,

“การบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอในทัศนะพระสังฆาธิการจังหวัดขอนแก่น”,
ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓),
หน้า ๙๘.

³พระปลัดเกียรติศักดิ์ สินทวีกุล,

“บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๑๒๓.

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ซึ่ง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

พระครูสุวรรณวรการ (พิมพ์ พุทธิปาโม) ได้วิจัยเรื่อง

“ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนของในจังหวัดปทุมธานี ด้านสังคม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ มีการจัดอบรมธรรมะแก่ประชาชน รองลงมาคือ ช่วยเหลือสังคมด้วยการบริจาคปัจจัยหรือวัสดุสิ่งของ เป็นวิทยากรบรรยายธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต อำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดในการกิจกรรมของชุมชน สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ร่วมเป็นกรรมการขององค์กรชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ องค์กรอื่น หรือชุมชนอื่น และให้ความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม ตามลำดับ⁴

๒) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ซึ่ง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระมหาพงษ์เชษฐ ธีรวิไล (ไกรจันทร์)** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามพระวินัยของพระอุปัชฌาย์ ตามทัศนะของสัทธิวิหาริก จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า สัทธิวิหาริกที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่ำกว่านักธรรมเอกและนักธรรมเอก มีทัศนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระวินัยของพระอุปัชฌาย์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัทธิวิหาริกที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน ก็ไม่ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ตามพระวินัยของพระอุปัชฌาย์ แตกต่างกันอย่างใด⁵

๓) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไร่ซึ่งที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ซึ่ง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาทำให้มนุษย์มีความคิดและความรู้ในด้านคุณภาพชีวิตมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **จุฑามาศ วารีแสงทิพย์** ได้วิจัยเรื่อง “การฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยธรรมปฏิบัติ” ผลการวิจัยพบว่า ความซึมเศร้าและคุณภาพชีวิตในกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนและหลังการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภาวะความซึมเศร้าของกลุ่มที่ทำการทดลอง สวดมนต์ และกลุ่มที่สวดมนต์ร่วมกับการทำสมาธิ มีแนวโน้มว่าจะลดลง ส่วนกลุ่มที่ทำสมาธิ ความซึมเศร้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P value = ๐.๐๑) คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของทั้ง

⁴พระครูสุวรรณวรการ (พิมพ์ พุทธิปาโม), “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๖.

⁵พระมหาพงษ์เชษฐ ธีรวิไล (ไกรจันทร์), “การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามพระวินัยของพระอุปัชฌาย์ ตามทัศนะของสัทธิวิหาริก จังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขการบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๗), หน้า ๑๑๙.

๓ กลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่กลุ่มที่ทำการทดลอง สวดมนต์
คุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นในมิติของหน้าที่ทางกายภาพ (PF) และสุขภาพทั่วไป (GH) (P value = ๐.๐๑),
คุณภาพชีวิตของกลุ่มที่ทำสมาธิ เพิ่มขึ้นในมิติของหน้าที่ทางกายภาพ (PF) (P value = ๐.๐๑),
ค่าเฉลี่ยของมิติทางสุขภาพ (PCS) และสุขภาพโดยรวมเมื่อเปรียบเทียบกับ ๑ ปีก่อน (RHT)
และคุณภาพชีวิตในกลุ่มที่สวดมนต์ร่วมกับทำสมาธิ เพิ่มขึ้นในมิติของสุขภาพทั่วไป (GH)
อัตราการเต้นของหัวใจ และอัตราการหายใจในกลุ่มที่สวดมนต์ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
(P value < ๐.๐๑ และเท่ากับ ๐.๐๒ ตามลำดับ) และในกลุ่มที่สวดมนต์ร่วมกับทำสมาธิ
อัตราการหายใจเท่านั้น ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P value < ๐.๐๑) จึงสรุปได้ว่า
ธรรมเนียมปฏิบัติด้วยวิธีการทำสมาธิทำให้ภาวะความซึมเศร้าของผู้ป่วย
ไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P value < ๐.๐๑)
ธรรมเนียมปฏิบัติด้วยวิธีการสวดมนต์ การทำสมาธิ และการสวดมนต์ร่วมกับการทำสมาธิ
ทำให้คุณภาพชีวิตในมิติของทางด้านร่างกายของผู้ป่วย ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 อีกทั้งอัตราการเต้นของหัวใจ และอัตราการหายใจในกลุ่มที่สวดมนต์ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 และอัตราการหายใจเท่านั้นในกลุ่มที่สวดมนต์ร่วมกับทำสมาธิ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๔) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไรซ์ซึ่งมีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไรซ์
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญช่วย จันทร์เหาะ
ได้วิจัยเรื่อง

“พฤติกรรมกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์คณะจังหวัด
กรุงเทพมหานคร”

พบว่าระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสและการปฏิบัติงานวัดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
พฤติกรรมกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวัดโดยภาพรวมมีสองด้าน
คือด้านกระบวนการวินิจฉัยสั่งการและด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน
เมื่อแยกพิจารณาการปฏิบัติงานวัดเป็นรายด้าน พบว่าพฤติกรรมที่ส่งผลมี ๔ ด้าน คือ
กระบวนการวินิจฉัยสั่งการ การกำหนดเป้าหมายการสั่งการ
การควบคุมการปฏิบัติงานและการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม

๕) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดไรซ์ซึ่งมีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไรซ์
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาเรณูศักดิ์
พิมพ์สกุล ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้า” ผลการวิจัยพบว่า

^๑จุฑามาส วาริแสงทิพย์, “การฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยธรรมเนียมปฏิบัติ”,
วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๐๑.

^๒บุญช่วย จันทร์เหาะ,

“พฤติกรรมกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร,
๒๕๔๔), หน้า ๑๗.

โครงสร้างการบริหาร

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการและการกระจายอำนาจ การตรวจสอบรวมถึงมีไวยาวัจกรช่วยในกิจการของสงฆ์ ภารกิจ ๖ ด้าน คือ ปกครองสงฆ์ด้วยหลักธรรมวินัย บริหารแบบมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม มีคณะกรรมการพิจารณาพระสงฆ์ที่ทำความผิดวินัย มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งเพื่อความเหมาะสม ปรับปรุงหลักสูตรและกระจายการศึกษา รวมทั้งจัดการศึกษาโดยภิกษุ สามเณรต้องศึกษาทุกรูป จัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เยาวชนและชุมชน มีการปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาภิกษุที่ทำหน้าที่ครูสอนโดยรัฐจัดงบประมาณอุดหนุน พระสงฆ์ควรเผยแผ่พุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ควรมีองค์การเผยแผ่พร้อมทั้งพัฒนาภิกษุโดยรัฐให้การสนับสนุนการก่อสร้างอาคารต่างๆ ครอบอนุรักษศิลปะแบบไทย เป็นสัดส่วนมีแบบแปลนโดยมีคณะกรรมการสงฆ์คอยดูแล ส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ในรูปแบบต่างๆ และการมีส่วนร่วมในการจัดอภัยทาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง

“บทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านการเผยแผ่ ควรมีการจัดการพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรเผยแพร่เพื่อบรรยายให้ประชาชนทราบถึงธรรมะ ควรจัดกิจกรรมวิปัสสนาให้มากขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น และควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ในการฟังปาฐกถา

๒) ด้านการพัฒนาจิตใจ ควรจัดอบรมธรรมะเพื่อขัดเกลาจิตใจประชาชนให้มากขึ้น และจัดให้มีวันแนะนำการปฏิบัติตนเองในสังคมทุกๆ อาทิตย์

๓) ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้จัดอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นฝึกอบรมประจำตำบล

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม นั้นต้องพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นที่มีความต้องการอย่างไร

๒) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ต้องพิจารณามีสภาพปัญหาที่ต้องการช่วยเหลือในด้านใดก่อนหลัง

โดยคำนึงความสำคัญของปัญหา

^๑พระมหาเรังศักดิ์ พิมพ์สกุล, “รูปแบบการบริหารวัดในทศวรรษหน้า”, วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕), หน้า ๗๘.

๓) การเผยแพร่ นั้นควรมีการวางแผนในการดำเนินการ โดยเริ่มตั้งแต่ ปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

๔) การพัฒนาจิตใจ

ต้องมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพสังคม ชุมชน โดยพิจารณาสภาพจิตใจขณะนั้นว่าประชาชนกำลังประสบปัญหาใด

๕) การส่งเสริมชุมชนนั้นควรพัฒนาด้านการศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก เพราะ การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลไร่ขิง อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐมในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะดังต่อไปนี้

๑) ควรศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลอื่นๆ ว่ามีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

๒) ควรศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลอื่นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

๓) ควรศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลอื่นๆ ว่ามีปัญหาอะไรสำคัญที่ต้องแก้ไขเป็นการเร่งด่วน เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขที่ยั่งยืน

๔) ควรศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

๕) ควรศึกษาบทบาทของวัดไร่ขิงที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับอำเภอ หรือจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนกัน แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้

TRIAL
VERSION